

att Riksdagen ville till pröfning företaga och för sin del godkänna det af komiterade gjorda förslag till lag om inskrifning i fastighetsbok samt till förändring i de författningar, som dermed ega sammanhang.

Denna motion torde remitteras till Lag-Utskottet.

Stockholm den 29 Januari 1874.

J. F. Fredricson,
från Upsala län.

N:o 123.

Af Herr P. Hammarberg: Om förhöjning i tillverkningskatten å bränvin från 80 öre till 1 R:dr 50 öre pr kanna samt motsvarande förhöjning i tullen å importerade främmande spirituosa m. m.

Då tillverkningen och förbrukningen af spirituösa drycker inom vårt land under senaste år tillvuxit i oroväckande grad, hvarom sorgliga underrättelser snart sagdt dagligen ingå från alla delar af landet, har jag ej kunnat likgiltigt åse detta utan försökt forska efter anledningen dertill och möjliga botemedlen deremot.

Föregående årens erfarenhet lemnar vid handen att under s. k. goda år tillverkningen af bränvin stigit, hvaremot den under mindre gynnsamma förhållanden, särdeles under missväxtår, betydligt nedgått. Så t. ex. utgjorde tillverkningskvantiteten under åren 1863 till 1866 från 15 till 16 millioner kannor pr år, hvaremot den under missväxtåren 1867—1868 nedgick till respektive 12,200,000 och 10,180,000 kannor (jag angifver här blott runda tal). Sedan 1868 har den åter varit i jemt stigande och uppgick under förra året till öfver 18 millioner kannor. Kändt är att föga af detta bränvin användes till andra behof än direkt konsumtion, ty hvad som åtgår för sprittillverkning, apotek eller export torde mer än motsvaras

af den import som sker af utländsk spirituosa, hvilken under senaste decennium i medeltal uppgått till cirka en million kannor pr år.

Således torde man utan fara af stort misstag kunna antaga, att ungefär lika mycket bränvin, som under ett år tillverkas, lika mycket blifver ock under samma år utsupet. Det torde vara svårt för mången att här skilja mellan orsak och verkan. I allmänhet är väl regeln den, att det är behovet som skapar tillgången, men af det redan anförda och då jag älskar tro att här i vårt land i verkligheten icke finnes ett så stort behof af berusande drycker, så kommer jag för min del till den slutsatsen att det är i detta fall en ökad tillgång, som skapar ett ökad behof, så att ju mera bränvin det brännes, desto mera supes det. Jag vill dock icke fördjupa mig i betraktelser häröfver, ett sorgligt faktum är i allt fall, att superiet i vårt land, och jag fruktar värst i städerna, under senaste år betydligt tilltagit, och att de goda årens ökade förtjenster, i stället för att blifva till välsignelse, för många blott blifvit en källa till ökad elände. Ett rop på hjälp har hörts från alla landsändar och i det samhälle jag tillhör har detta aldrig kraftigast utgått från den arbetande klassen. Enahanda tror jag förhållandet vara på många andra håll och det är något särdeles för tiden betecknande och värdt att beakta, att detta rop nu utgår från arbetarne sjelfva, från den klass, hvars medlemmar mest äro utsatta för dryckenskapens frestelser och från hvars krets väl ett så allmänt rop icke tillföre hörs. Dessa arbetare hafva ock mångenstädes på ett berömvärdt sätt, genom föreningar som de ingått, visat att de sjelfva genom återhållsamhet och försakelser vilja bidra till de svagares hjälp, i det de föregå dem med ett godt exempel, men detta är ej nog så länge frestelsen genom milliontals kannor bränvin till ett alltför billigt pris står till buds, och det är till afhjelpande af detta onda, som de påkalla den lagstiftande maktens hjälp.

Redan under förra riksdagen togs ett viktigt steg på denna bana, genom den rätt som då lemnades städerna att i viss mån sjelfva ordna om bränvinminuterings och utskänkning. Detta var ett viktigt steg, hvaraf jag hoppas att en god frukt är att vänta, men ett annat ej mindre viktigt steg synes mig böra tagas för att söka hämma tillverkningen och fördyra varan, på det den må göras mindre lätt åtkomlig och det är i detta syfte jag nu går att föreslå,

det Riksdagen för sin del måtte besluta, att tillverkningskatten å bränvin, med bibehållande af alla andra derom förut gällande bestämmelser, höjes från 80 öre till 1 R:dr 50 öre pr kannan.

Det skall kanske invändas att denna skatt är alltför hög, men jag tror ej att målet vinnes med att sätta den lägre. Dessutom är den ingalunda så hög, om den jämföres med skatten i flera andra länder. Jag har sökt att i detta afseende skaffa mig upplysningar, men beklagar att de ej blifvit så fullständiga som jag önskat. Efter en tysk tidskrift har jag dock uppsatt en tablå, som bifogas,

hvaraf

hvaraf synes att tillverkningsskatten i England, som utgör 10 shilling sterling pr gallon, motsvarar 4 R:dr 42 $\frac{1}{4}$ öre, eller möjligen blott 4 R:dr 27 öre pr svensk kanna, att den i Holland utgör 2 R:dr 7 öre och i Ryssland 1 R:dr 50 öre, allt pr svensk kanna af 50 procent alkoholhalt. I en del andra länder är den betydligt lägre, men för flera länder saknar jag uppgift. Ser man nu blott på förhållandet i vårt eget land, så är det med afseende på den här gällande skatten och de åsikter, som vid dess successiva åsättande varit de bestämmande äfven att beakta, dels det allt mer och mer sjunkande värde penningen sedan dess varit underkastad, dels ock det sedermera kanske i än större grad ökade lättare förvärf af penningar, som uppstått genom utvidgad industri och ökade arbetsförtjenster, hvilket allt gör att det med denna skatt åsyftade ändamål icke under nuvarande förändrade förhållanden längre står att vinna.

Skulle, på grund af hvad jag nu anfört, denna min motion af Riksdagen bifallas, torde deraf följa, att importtullen å främmande spirituosa bör höjas i samma proportion som här föreslagits för tillverkningsskatten å bränvin.

Att staten härigenom skulle få ökade inkomster, är att förmoda, men detta utgör icke motionens hufvudsyfte, hvilket är, att i vårt älskade fosterland befrämja gudsfruktan, sedlighet och ordning genom att i möjligaste måtto försvaga ett af de förnämsta hinder som stå deremot. Då det likväl måste befaras, att äfven genom denna ökade beskattning tillverkningen af bränvin icke till den grad kommer att minskas, att ju statsinkomsten i allt fall genom nu föreslagna åtgärd, i händelse den vinner Riksdagens bifall, kommer att icke obetydligt ökas, kan härigenom en önskvärd nedsättning lätt åstadkommas uti importtullen å flera af de främmande artiklar, som allt mer och mer ingå som ett behof i den dagliga förbrukningen, och med den motionsrätt Bevillnings-Utskottet eger, väntar jag, att om motionen hos detta Utskott vinner bifall, Utskottet äfven i sammanhang med sitt tillstyrkande utlåtande, skall till Riksdagen inkomma med förslag om de tullnedsättningar, Utskottet anser häraf böra blifva en följd. Nödig försigtighet med afseende på statsinkomsterna manar naturligtvis dertill, att dessa nedsättningar till en början icke göras allt för stora, utan att tid först lemnas ett eller annat år, för att vinna erfarenhet om verkan af den höjda bränvinsskatten. Någon nedsättning torde, under redan gjorda förutsättning, Utskottet dock finna lämplig att genast föreslå, och jag tager mig härmed friheten uppgifva trenne artiklar, som jag då anser i första rummet borde ifrågakomma. Artikeln "*Gryn*", alla slag, torde väl med skäl kunna göras tullfri, enär den utgör ett nyttigt födoämne, derå årliga tullintraden ej uppgår till mycket öfver 100,000 R:dr, och "*Kaffe*", som, om än i viss mån en lyxartikel, dock numera är ett verkligt behof för många och som i flera fall kan utgöra ett surrogat för bränvin, säkerligen med långt mindre skada än detta, hvadan en nedsättning i tullen derå synes mig särdeles önskvärd. Likaså å artikeln "*Socker*", hvaraf allt mer och mer ingår i den allmänna förbrukningen.

I den mån dessa eller andra lämpliga tullnedsättningar å nödiga och nyttiga artiklar, till följd af en ökad inkomst å bränvinsskatten, kunna ske, kommer fördelen deraf alltid att tillfalla den ordentlige, idoge och arbetsamme i långt större grad, än olägenheten för honom kan förnimmas af bränvinets fördyrande, äfven om han, inom måttlighetens gräns, sjelf skulle vara förbrukare af denna vara. Tyngden af skatten faller således blott på den omåttlige suparen; och om denna tyngd för honom skulle kunna verka derhän, att han i stället för 10 supar om dagen blott mäktar att taga 7 å 8 eller i stället för 8 blott 5 å 6 o. s. v., så är detta äfven för honom en fördel, om än han icke förmår att sjelf inse det.

Huru saken kommer att gestalta sig för bränvinstillverkaren, har jag ej aktat nödigt söka här utreda, ty jag tror att den enskildes fördel, i detta fall, bör vika för det allmännas bästa.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1874.

P. Hammarberg.

hvaraf synes att tillverkningskatten i England, som utgör 10 shilling sterling pr gallon, motsvarar 4 R:dr 42 $\frac{1}{4}$ öre, eller möjligen blott 4 R:dr 27 öre pr svensk kanna, att den i Holland utgör 2 R:dr 7 öre och i Ryssland 1 R:dr 50 öre, allt pr svensk kanna af 50 procent alkoholhalt. I en del andra länder är den betydligt lägre, men för flera länder saknar jag uppgift. Ser man nu blott på förhållandet i vårt eget land, så är det med afseende på den här gällande skatten och de åsikter, som vid dess successiva åsättande varit de bestämmande äfven att beakta, dels det allt mer och mer sjunkande värde penningen sedan dess varit underkastad, dels ock det sedermera kanske i än större grad ökade lättare förvärf af penningar, som uppstått genom utvidgad industri och ökade arbetsförtjenster, hvilket allt gör att det med denna skatt åsyftade ändamål icke under nuvarande förändrade förhållanden längre står att vinna.

Skulle, på grund af hvad jag nu anfört, denna min motion af Riksdagen bifallas, torde deraf följa, att importtullen å främmande spirituosa bör höjas i samma proportion som här föreslagits för tillverkningskatten å bränvin.

Att staten härigenom skulle få ökade inkomster, är att förmoda, men detta utgör icke motionens hufvudsyfte, hvilket är, att i vårt älskade fosterland befrämja gudsfruktan, sedlighet och ordning genom att i möjligaste måtto försvaga ett af de förnämsta hinder som stå deremot. Då det likväl måste befaras, att äfven genom denna ökade beskattning tillverkningen af bränvin icke till den grad kommer att minskas, att ju statsinkomsten i allt fall genom nu föreslagna åtgärd, i händelse den vinner Riksdagens bifall, kommer att icke obetydligt ökas, kan härigenom en önskvärd nedsättning lätt åstadkommas uti importtullen å flera af de främmande artiklar, som allt mer och mer ingå som ett behof i den dagliga förbrukningen, och med den motionsrätt Bevillnings-Utskottet eger, väntar jag, att om motionen hos detta Utskott vinner bifall, Utskottet äfven i sammanhang med sitt tillstyrkande utlåtande, skall till Riksdagen inkomma med förslag om de tullnedsättningar, Utskottet anser häraf böra blifva en följd. Nödig försigtighet med afseende på statsinkomsterna manar naturligtvis dertill, att dessa nedsättningar till en början icke göras allt för stora, utan att tid först lemnas ett eller annat år, för att vinna erfarenhet om verkan af den höjda bränvinsskatten. Någon nedsättning torde, under redan gjorda förutsättning, Utskottet dock finna lämplig att genast föreslå, och jag tager mig härmed friheten uppgifva trenne artiklar, som jag då anser i första rummet borde ifrågakomma. Artikelu "*Gryn*", alla slag, torde väl med skäl kunna göras tullfri, enär den utgör ett nyttigt födoämne, derå årliga tullintraden ej uppgår till mycket öfver 100,000 R:dr, och "*Kaffe*", som, om än i viss mån en lyxartikel, dock numera är ett verkligt behof för många och som i flera fall kan utgöra ett surrogat för bränvin, säkerligen med långt mindre skada än detta, hvadan en nedsättning i tullen derå synes mig särdeles önskvärd. Likaså å artikeln "*Socker*", hvaraf allt mer och mer ingår i den allmänna förbrukningen.

I den mån dessa eller andra lämpliga tullnedsättningar å nödiga och nyttiga artiklar, till följd af en ökad inkomst å bränvinsskatten, kunna ske, kommer fördelen deraf alltid att tillfalla den ordentlige, idoge och arbetsamme i långt större grad, än olägenheten för honom kan förnimmas af bränvinets fördyrande, äfven om han, inom måttlighetens gräns, sjelf skulle vara förbrukare af denna vara. Tyngden af skatten faller således blott på den omåttlige suparen; och om denna tyngd för honom skulle kunna verka derhän, att han i stället för 10 supar om dagen blott mäktar att taga 7 å 8 eller i stället för 8 blott 5 å 6 o. s. v., så är detta äfven för honom en fördel, om än han icke förmår att sjelf inse det.

Huru saken kommer att gestalta sig för bränvinstillverkaren, har jag ej aktat nödigt söka här utreda, ty jag tror att den enskildes fördel, i detta fall, bör vika för det allmännas bästa.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1874.

P. Hammarberg.

Tablå,

utvisande bränvinsskatten i åtskilliga länder, beräknad i svenska riksdaler pr svensk kanna af 50 proc. alkoholhalt efter Tralles alkoholometer, uppgjord efter "Zeitschrift für die gesammte Staatswissenschaft", Tübingen 1872.

År.	Länder.	Antal brännerier.	Tillverknings-skatt pr kanna i R:dr.	Total tillverknings-skatt i R:dr.	Antal innebyggare.	Skatt pr caput i R:dr.	
1866	Stora Britannien	160	4 42 ¹ / ₂	217,959,131	29,031,299	7 51	De olika uppgifterna pr svensk kanna härleda sig från osäkerheten om rätta reduceringsgrunden.
	eller möjligen		4 27				
"	Preussen, Sachsen, Thüringen & Braunschweig	6,051	— —	26,783,874	23,327,926	1 15	
1869	Ryssland	—	1 50 ¹ / ₃	398,221,333	70,139,394	5 68	
"	Österrike utom Ungern .	98,000	— —	12,674,682	20,420,041	— 62	
"	Belgien	450	— —	1,080,000	4,961,644	— 22	
"	Holland	—	2 07 ³ / ₄	21,036,552	3,652,070	5 76	
"	Baden	—	— —	1,375,462	1,434,970	— 96	
1868	Nordtyska Förbundet . .	9,000	— 31 ² / ₃	30,409,701	28,415,837	1 07	
1869	Hohenzollern	558	— 04 ¹ / ₇	6,087	64,632	— 9 ⁴ / ₁₀	
"	Norge	—	c:a 1 10	2,280,000	1,712,628	1 33	
"	Sverige	—	— 80	9,800,000	4,158,757	2 33	